

Hrvatska banka za obnovu i razvitak

PROGRAM POJEDINAČNOG I PORTFELJNOG OSIGURANJA KREDITA ZA LIKVIDNOST I ULAGANJA IZVOZNIKA COVID 19

Opis i cilj mjera

Portfeljno i pojedinačno osiguranje (garancija) kredita za likvidnost izvoznika, alat je koji će omogućiti bankama da osiguraju dovoljnu likvidnost na tržištu za izvoznike koji se suočavaju s nedostatkom sredstava za likvidnost.

Portfeljno i pojedinačno osiguranje (garancija) kredita za ulaganja u osnovna sredstva izvoznika omogućit će izvoznicima ulaganja u osnovna sredstva koja su otežana u okolnostima krize uzrokovane COVID-om 19.

Dodjela izravnih bespovratnih sredstava omogućit će pokriće iznosa premija osiguranja za predmetna pojedinačna i portfeljna osiguranja kredita za likvidnost i kredita za ulaganja u osnovna sredstva.

Cilj ovih mjera je olakšati pristup vanjskom financiranju za poduzeća izvoznike u razdoblju kad je normalno funkcioniranje tržišta teško poremećeno zbog pandemije uzrokovane COVID-19 virusom.

EU pravna osnova za državne potpore

Privremeni okvir za mjere državne potpore u svrhu podrške gospodarstvu u aktualnoj pandemiji COVID-19 (SL C 91, 20.3.2020.) sa svim naknadnim izmjenama i dopunama zaključno sa Šestom izmjenom privremenog okvira za mjere državne potpore u svrhu podrške gospodarstvu u aktualnoj pandemiji bolesti COVID-19 i izmjenom Priloga Komunikaciji Komisije državama članicama o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na kratkoročno osiguranje izvoznih kredita (SL C 473, 24.11.2021., dalje: Privremeni okvir), odjeljci 3.1., 3.2. i 3.4.

Nacionalna pravna osnova

HBOR kao osiguratelj u ime i za račun RH, provodi programe osiguranja u skladu s dva osnovna akta – Zakonom o HBOR-u (NN 138/06 i 25/13) i Uredbom o osiguranju izvoza (NN 53/20), pritom uvažavajući svu relevantnu hrvatsku i europsku zakonsku regulativu. U sklopu COVID-19 mjera za oporavak gospodarstva, HBOR je uveo/će uvesti novi program pojedinačnog i portfeljnog osiguranja kredita za likvidnost i kredita za ulaganja u osnovna sredstva izvoznika, kojim će izvoznicima koji su se susreli s poteškoćama u poslovanju kao posljedicom epidemije COVID-19, omogućiti pribavljanje likvidnog instrumenta osiguranja u obliku pojedinačnog i portfeljnog osiguranja kredita, koji će poslovne banke i HBOR kao kreditor moći koristiti za jednostavnije i brže odobrenje novih kredita za likvidnost i kredita za ulaganja u osnovna sredstva.

Hrvatska banka za obnovu i razvitak („HBOR“) ovlaštena je od strane hrvatske Vlade u ime i za račun RH provoditi poslove osiguranja izvoza u ime i za račun Republike Hrvatske (izvozno-kreditno osiguranje) te djeluje kao hrvatska izvozno-kreditna agencija. Poslovi osiguranja izvoza u ime i za račun RH jedna su od primarnih aktivnosti HBOR-a.

Provođenje mjera

Mjere će pružiti i provoditi HBOR u ime i za račun Republike Hrvatske u okviru poslova osiguranja izvoza u ime i za račun Republike Hrvatske.

Priroda i oblik mjera

Potporna za prihvatljive poduzetnike u obliku pojedinačnog i portfeljnog osiguranja za nove kredite za likvidnost i ulaganja u osnovna sredstva izvoznika temeljem odjeljka 3.2. Privremenog okvira te izravnih bespovratnih sredstava za pokriće iznosa premija osiguranja za predmetna pojedinačna i portfeljna osiguranja iz odjeljka 3.2. za kredite za likvidnost i kredite za ulaganja u osnovna sredstva, a temeljem odjeljka 3.1. Privremenog okvira.

Mjere će se provesti tako da će korisnicima (bankama) biti pruženo pojedinačno i portfeljno osiguranje za neplaćanje obveza izvoznika za nove kredite za likvidnost i ulaganja u osnovna sredstva te će kod kredita za likvidnost i ulaganja izvoznici, u određenim slučajevima koje će propisati HBOR, biti moguće putem izravnih bespovratnih sredstava pokriti iznos premije osiguranja.

Postotak pokrića osiguranja

Pojedinačnim i portfeljnim osiguranjem bit će pokriveno do najviše 90% iznosa glavnice kredita. Kod visina pokrića nižih od 90%, osiguranjem može biti pokrivena i redovna kamata, no ni u kojem slučaju ukupan iznos odštete ne može premašiti 90% glavnice kredita.

HBOR zadržava pravo definirati dodatne uvjete pod kojima će pružati visinu pokrića od 50%-90%, u skladu s potrebama upravljanja preuzetim rizicima, potrebom prenošenja koristi od osiguranja na krajnje korisnike, poticanjem posebnih skupina poduzetnika te ostalim ciljevima definiranim od strane HBOR-a ili Vlade Republike Hrvatske. Navedeni uvjeti ni u kojem slučaju neće prelaziti uvjete iz ovog Programa.

Proračun i trajanje mjera

Osiguranje i izravna bespovratna sredstva namijenjena pokriću premije osiguranja mogu biti dani od datuma odobrenja mjere od strane EK do 30. lipnja 2022. godine.

Navedeno znači da, ugovori o kreditu u slučaju portfeljnog osiguranja, odnosno police osiguranja kod pojedinačnog osiguranja, moraju biti zaključeni do navedenog datuma.

Procijenjeni budžet za osiguranje (pojedinačno i portfeljno) je 5,4 milijardi HRK, dok je procijenjeni budžet za bespovratna sredstva namijenjena pokriću premije osiguranja 186 milijuna HRK.

Korisnici osiguranja/Kreditori/ Osiguranici

Krajnji korisnici ovih mjera su izvoznici u Hrvatskoj kojima je potrebna likvidnost za njihove aktivnosti ili krediti za ulaganja u osnovna sredstva jer su suočeni s poteškoćama koje su rezultat pandemije uzrokovane COVID-19 virusom.

Prema ovom pojedinačnom i portfeljnom osiguranju ne mogu se dodijeliti potpore poduzetnicima koji podliježu neizvršenom nalogu za povrat sredstava na temelju prethodne odluke Europske komisije kojom se potpora ocjenjuje nezakonitom i nespojivom s unutarnjim tržištem.

Mjere su otvorene za sve banke u Republici Hrvatskoj koje posluju u skladu sa Zakonom o kreditnim institucijama i za HBOR kao kreditora. Kako bi se izbjeglo davanje potpore kreditnim institucijama kao financijskim posrednicima, mjere se odnose samo na nove kredite za likvidnost i ulaganja, a ne na već postojeće kredite.

Mjera izravnih bespovratnih sredstava namijenjena pokriću premije osiguranja može se koristiti za kredite koji su već uključeni u portfelj osiguranja po Programu osiguranja portfelja kredita za likvidnost izvoznika - Covid mjera Republike Hrvatske pomoći gospodarstvu.

Sektorski i regionalni opseg mjera

Mjera je otvorena za sve sektore. Primjenjivat će se na cijelom teritoriju RH.

Osnovni elementi mjera

Kod portfeljnog osiguranja, HBOR kao Osiguratelj će potpisati sa svakim zainteresiranim kreditorom (bankom) kao osiguranikom, sporazum o osiguranju portfelja kredita za likvidnost i ulaganja te će svaki odobreni kredit u portfelju biti osiguran s do najviše 90% pokrića. HBOR zadržava pravo definirati posebne uvjete pod kojima će biti moguće uključiti kredite u portfelj, u skladu s potrebama upravljanja preuzetim rizicima, potrebom prenošenja koristi od osiguranja na krajnje korisnike, poticanjem posebnih skupina poduzetnika te ostalim ciljevima definiranim od strane HBOR-a ili Vlade Republike Hrvatske. Navedeni uvjeti ni u kojem slučaju neće prelaziti uvjete iz ovog Programa.

Pojedinačna osiguranja bit će dostupna svim bankama u RH, pri čemu HBOR neće zaključivati posebne sporazume o suradnji s bankama, već će sve banke imati mogućnost podnijeti HBOR-u zahtjev za osiguranje pojedinačnog kredita za likvidnost ili ulaganja. Za takve kredite HBOR će izdati policu osiguranja samo ako uvjeti kredita budu u skladu s uvjetima programa osiguranja koje će HBOR unaprijed propisati te ako rizik osiguranja bude prihvatljiv. Navedeni uvjeti ni u kojem slučaju neće prelaziti uvjete iz ovog Programa.

Banke su kao financijski posrednici dužne proslijediti prednost javne garancije na kredite krajnjim korisnicima, pri čemu financijski posrednik mora moći dokazati kako posjeduje mehanizam koji osigurava da se prednosti prenose u najvećoj mogućoj mjeri na krajnje korisnike u formi viših volumena financiranja, rizičnijih portfelja, nižih zahtjeva za kolateralom, nižih premija na garancije ili nižih kamatnih stopa.

U određenim slučajevima koje će propisati HBOR, korisnicima kredita bit će moguće dodatno subvencionirati premiju osiguranja, odnosno putem izravnih bespovratnih sredstava pokriti iznos premije osiguranja.

Osnovni elementi pojedinačnog i portfeljnog osiguranja

a) Korisnici kredita/Izvoznici

Korisnici kredita mogu biti hrvatski izvoznici koji ispunjavaju sljedeće uvjete:

- MSP i veliki poduzetnici,
- poduzetnici koji nisu u teškoćama i/ili poduzetnici koji nisu bili u teškoćama (u smislu Uredbe o općem skupnom izuzeću¹) na dan 31. prosinca 2019., ali koji su se susreli s poteškoćama u poslovanju kao posljedica pandemije uzrokovane COVID-19 virusom,
- odstupajući od prethodno navedenog, potpore se ne mogu dodijeliti mikropoduzetnicima ili malim poduzetnicima (u smislu Priloga I Uredbi o općem skupnom izuzeću) koji su već bili u teškoćama na dan 31. prosinca 2019., ako se nad njima provodi cjelokupni stečajni postupak u skladu s nacionalnim pravom, a još nisu primili potporu za sanaciju² ili potporu za restrukturiranje³,
- ostvarili su minimalno 10% izvoznog prihoda u ukupnim prihodima prethodne financijske godine ili su dobavljači takvih poduzetnika (izvoznika),
- nisu u većinskom vlasništvu države (50% i više).

Procijenjeni broj korisnika: 101-500.

b) Iznos kredita

U skladu s točkom 25.d. Privremenog Okvira, iznos kredita je ograničen na visinu:

- i. dvostrukih godišnjih rashoda korisnika za plaće (uključujući doprinose za socijalno osiguranje i trošak osoblja zaposlenog na lokaciji poduzetnika, ali formalno na platnoj listi podugovaratelja) za 2019. ili za zadnju dostupnu godinu. U slučaju poduzetnika osnovanih 1. siječnja 2019. ili nakon tog datuma, maksimalni iznos kredita ne smije biti veći od procijenjenih godišnjih rashoda za plaće za prve dvije godine poslovanja ili
- ii. 25 % ukupnog prometa korisnika u 2019.; ili
- iii. iznos kredita može se povećati da pokrije potrebe za likvidnošću od trenutka dodjele u sljedećih 18 mjeseci za MSP-ove i u sljedećih 12 mjeseci za velika poduzeća; potrebe za likvidnosti trebale bi se utvrditi na temelju izjave korisnika⁴.

c) Trajanje kredita

Trajanje kredita ograničeno je na:

Poček do 1 godine

Otplata do 5 godina

¹ Uredba Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014.

² Kao druga mogućnost, ako su primili potporu za sanaciju, nadoknadili zajam ili okončali jamstvo u trenutku dodjele potpore u skladu s ovom Komunikacijom.

³ Kao druga mogućnost, ako su primili potporu za restrukturiranje, više nisu podložni planu restrukturiranja u trenutku dodjele potpore u skladu s ovom Komunikacijom.

⁴ Plan likvidnosti može uključivati i obrtni kapital i troškove ulaganja.

d) Kamate na kredit

Kamatne stope će biti određene od strane kreditora (banaka)
Otplaćuju se mjesečno, kvartalno ili godišnje.

e) Razdoblje čekanja

Osiguranik ima pravo na podnošenje odštetnog zahtjeva prema HBOR-u kao osiguratelju u ime i za račun Republike Hrvatske nakon isteka:

30 dana od datuma dospijea obveza po kreditu.

f) Odšteta

Odšteta predstavlja iznos novca koji HBOR plaća osiguraniku kao kompenzaciju za gubitak nastao događanjem osiguranog rizika tj. neplaćanja krajnjeg korisnika (izvoznika) na datum dospijea obveza po kreditu, do iznosa dospjele glavnice i ugovorenih redovnih kamata na kredit umanjeno za Samoprdržaj. Odšteta pokriva glavnice i redovnu kamatu u skladu s odobrenom visinom pokriva (50%-90%), pri čeme ni u kojem slučaju ukupan iznos odštete ne može premašiti 90% glavnice kredita.

g) Samoprdržaj

Osiguranikov (kreditorov) udio u gubitku je najmanje 10%.

h) Izvještavanje, nadziranje iskorištenja kredita i otplata

Kreditor će izvršiti due dilligence krajnjeg korisnika (izvoznika) i nadzirati će korištenje sredstava kredita u skladnosti sa svojim važećim procedurama koje također uključuju nadzor otplate kredita, verifikaciju financijskih izvještaja i druge dokumentacije povezane za osiguranim kreditom.

i) Premija osiguranja

Premija osiguranja je novčani iznos koji HBOR kao Osiguratelj naplaćuje za preuzeti rizik otplate kredita. Godišnje premijske stope su utvrđene sukladno veličini korisnika kredita i visini pokriva, sukladno donjoj tablici.

Premija će se obračunavati jednokratno unaprijed, i izračunavat će se temeljem preliminarnog otplatnog plana glavnice kredita (uzimajući u obzir da se glavnica kredita otplaćuje). Trošak premije osiguranja banke će u pravilu prebaciti na krajnje korisnike kredita (izvoznike).

Tablica 1: Godišnje premijske stope za pokriva 90%

Tip korisnika	1.g.	2.g.	3.g.	4.g.	5.g.	6.g.
MSP	0,25%	0,50%	0,50%	1,00%	1,00%	1,00%
Veliki poduzetnik	0,50%	1,00%	1,00%	2,00%	2,00%	2,00%

Tablica 2: Fiksne premijske stope za različita pokriva (50%-80%) i trajanja kredita (1-6 godina)

MSP	Pokriva	1 godina	2 godine	3 godine	4 godine	5 godina	6 godina
	50%	0,15%	0,17%	0,17%	0,23%	0,25%	0,26%
	60%	0,15%	0,17%	0,17%	0,26%	0,30%	0,33%

70%	0,15%	0,17%	0,17%	0,31%	0,38%	0,42%
80%	0,15%	0,26%	0,29%	0,50%	0,61%	0,68%

Veliki poduzetnik	Pokriće	1 godina	2 godine	3 godine	4 godine	5 godina	6 godina
	50%	0,15%	0,23%	0,25%	0,62%	0,82%	0,95%
	60%	0,15%	0,29%	0,33%	0,72%	0,92%	1,06%
	70%	0,15%	0,37%	0,44%	0,86%	1,08%	1,22%
	80%	0,30%	0,63%	0,73%	1,19%	1,40%	1,55%

Osnovni elementi mjere subvencija premije osiguranja

Pokriće premije osiguranja se može provesti bilo na način da se izvozniku odobre posebna sredstva za plaćanje HBOR-u premije osiguranja ili na način da se HBOR odrekne premije osiguranja koja mu pripada, do najvišeg iznosa u skladu s odjeljkom 3.1. Privremenog okvira.

Kod potpora u obliku izravnih bespovratnih sredstava namijenjenih pokriću premije osiguranja, potrebno je poštovati granicu maksimalnog dopuštenog iznosa potpore od 2,3 milijuna EUR po poduzetniku; svi iznosi moraju biti bruto iznosi, tj. prije odbitka poreza ili drugih troškova. Potpora dodijeljena temeljem odjeljka 3.1 Privremenog okvira, a koja je vraćena prije dodjele nove potpore neće se uzimati u obzir pri utvrđivanju je li relevantna gornja granica prekoračena.

U slučaju poduzetnika koji djeluje u sektoru ribarstva i akvakulture⁵ ukupna potpora ne prelazi iznos od 345 000 EUR po poduzetniku ili 290 000 EUR po poduzetniku koji djeluje u sektoru primarne poljoprivredne proizvodnje⁶.

U svim ostalim pitanjima dodjele potpore u obliku izravnih bespovratnih sredstava namijenjenih pokriću premije osiguranja supsidijarno se primjenjuju odredbe odjeljka 3.1. Privremenog okvira.

HBOR zadržava pravo definirati posebne uvjete pod kojima će biti moguće pokriti premiju osiguranja, u skladu s potrebama upravljanja preuzetim rizicima, potrebom prenošenja koristi od osiguranja na krajnje korisnike, poticanjem posebnih skupina poduzetnika te ostalim ciljevima definiranim od strane HBOR-a ili Vlade Republike Hrvatske. Navedeni uvjeti ni u kojem slučaju neće prelaziti uvjete iz ovog Programa.

Kombinacijom mjera iz odjeljaka 3.1. i 3.2. Privremenog okvira mogu se obuhvatiti i svi krediti koji su do sada uključeni u osigurani portfelj, ako korisnici u tom trenutku ispune posebne uvjete koje će HBOR naknadno propisati.

⁵Kako je definirano u članku 2. stavku 1. Uredbe Komisije (EU) br. 717/2014 od 27. lipnja 2014. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na de minimis potpore u sektoru ribarstva i akvakulture, SL L 190, 28.6.2014., str. 45.

⁶Svi proizvodi navedeni u Prilogu I. UFEU-u uz iznimku proizvoda iz sektora ribarstva i akvakulture.

Kumulacija

Potpora koja se dodjeljuje temeljem odjeljka 3.2. Privremenog okvira može se kumulirati s potporom koja se dodjeljuje temeljem odjeljka 3.1. Privremenog okvira do ukupnog maksimalnog iznosa kredita/potpore po poduzetniku koji ne prelazi gornje granice utvrđene u točki 25. podtočki (d) ili točki 27. podtočki (d) Privremenog okvira.

Potpora koja se dodjeljuje temeljem odjeljka 3.2. Privremenog okvira ne može se kumulirati s drugim potporama koje se dodjeljuju za istu glavnica kredita temeljem odjeljka 3.3. Privremenog okvira.

Dopušteno je kumulirati (kombinirati) potpore iz odjeljaka 3.2. i 3.3 Privremenog okvira za istog korisnika u različitim kreditima, ako ukupni iznos kredita po poduzetniku ne prelazi gornje granice utvrđene u točki 25. podtočki (d) ili točki 27. podtočki (d) Privremenog okvira.

U slučaju da isti korisnik kredita koristi više mjera u okviru Privremenog okvira paralelno, HBOR potvrđuje da će poštivati maksimalne dozvoljene pragove iznosa potpore po korisniku kako je definirano u točki 25. (d) Privremenog okvira, odnosno na način da se isti ne premaše.

Potpore iz Privremenog okvira obuhvaćene ovim Programom mogu se zbrajati s potporom na temelju uredbi o de minimis potporama⁷ ili s potporom na temelju uredbi o skupnom izuzeću⁸, ako se poštuju odredbe i pravila o zbrajanju iz tih uredbi.

Nadzor i izvještavanje

HBOR potvrđuje kako će poštivati sljedeće obveze nadzora i izvještavanja, a koje su navedene u točki 4. Privremenog okvira:

- Države članice dužne su objaviti relevantne informacije o svakoj pojedinačnoj potpori odobrenoj u skladu s ovom Komunikacijom na internetskim stranicama o državnim potporama u roku od 12 mjeseci od trenutka dodjele.
- Države članice dužne su Komisiji dostavljati godišnja izvješća.
- Države članice dužne su do 30. lipnja 2022. godine Komisiji dostaviti popis mjera uvedenih na temelju programa odobrenih u skladu s ovom Komunikacijom.

⁷ Uredba Komisije (EU) br. 1407/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na de minimis potpore (SL L 352, 24.12.2013., str. 1.), Uredba Komisije (EU) br. 1408/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na potpore de minimis u poljoprivrednom sektoru (SL L 352, 24.12.2013., str. 9.), Uredba Komisije (EU) br. 717/2014 od 27. lipnja 2014. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na de minimis potpore u sektoru ribarstva i akvakulture (SL L 190, 28.6.2014., str. 45.) i Uredba Komisije (EU) br. 360/2012 od 25. travnja 2012. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na potpore de minimis koje se dodjeljuju poduzetnicima koji pružaju usluge od općeg gospodarskog interesa (SL L 114 od 26.4.2012., str. 8.).

⁸ Uredba Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora (Opća uredba o skupnom izuzeću), Uredba Komisije (EZ) br. 702/2014 od 25. lipnja 2014. o proglašenju određenih kategorija potpora u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, SL L 193, 1.7.2014., str. 1. i Uredba Komisije (EU) br. 1388/2014 od 16. prosinca 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora poduzetnicima koji se bave proizvodnjom, preradom i stavljanjem na tržište proizvoda ribarstva i akvakulture spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, SL L 369, 24.12.2014., str. 37.

- Države članice moraju osigurati vođenje detaljne evidencije o dodjeli potpora predviđenih ovom Komunikacijom. Takve se evidencije, koje moraju sadržavati sve informacije potrebne kako bi se utvrdilo da su ispunjeni potrebni uvjeti, moraju čuvati 10 godina nakon dodjele potpore i na zahtjev dostaviti Komisiji.
- Komisija može zatražiti dodatne informacije o dodijeljenim potporama kako bi provjerila jesu li se poštovali uvjeti utvrđeni u odluci Komisije kojom je odobrila potporu.

Klauzula mirovanja („Stand still clause“)

Sukladno članku 108.3. UFEU, HBOR će poštovati tzv. “stand still clause“, odnosno neće započeti s primjenom ovog Programa prije dobivanja suglasnosti, odnosno odobrenja Europske komisije.